

СУЧАСНІ ДОСЯГНЕННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ НАУКИ В СТВОРЕННІ ТА СТАНДАРТИЗАЦІЇ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ І ДІЄТИЧНИХ ДОБАВОК, ЩО МІСТЯТЬ КОМПОНЕНТИ ПРИРОДНОГО ПОХОДЖЕННЯ

*Матеріали VIII Міжнародної
науково-практичної
інтернет-конференції*

10
КВІТНЯ
2026
м. Харків

- на ринку України. Фармац. Журн. 2023. Т. 78, No 5. С. 11–19.
<https://doi.org/10.32352/0367-3057.5.23.02>
- Mannino F., Arcoracci V., Vermiglio G. et al. Lycopene and Garcinia cambogia induce white to brown adipose differentiation: an innovative strategy to curb obesity. *Pharmaceutics (Basel)*. 2023. V. 17 (8). P. 986.
<https://doi.org/10.3390/PH17080986>
 - Baladia E., Basulto J., Manera M. et al. Effects of green tea or green tea extract consumption on body weight and body composition: a systematic review and meta-analysis. *Nutr. Hosp.* 2014. V. 29 (3). P. 479–490.
<https://doi.org/10.3305/nh.2014.29.3.7118>

**РОЗРОБКА МЕТОДИКИ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ОРГАНІЧНИХ КИСЛОТ У
КАЛИНИ ЗВИЧАЙНОЇ ПЛОДІВ ЕКСТРАКТІ РІДКОМУ
Шпичак О.С., Хворост О.П., Скребцова К.С., Криськів О.С.
Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна**

Вступ. Посилення кардіопротекторних та мембраностабілізуючих властивостей лікарських засобів при лікуванні серцево-судинних захворювань, можливе за наявності в них вмісту проціанідинів, органічних кислот, фенольних сполук та ін. біологічно активних сполук (БАС). Однією з таких рослин є калина звичайна (*Viburnum opulus* L.), офіційною лікарською сировиною в Україні для якої є кора – *Cortex Viburni* і плоди – *Fructus Viburni*.

Для більшості європейських країн лікарська сировина із калини звичайної тривалий час вважалась неофіційною й майже не застосовувалась в науково-практичній медицині і фармації, однак низка наукових публікацій щодо терапевтичної цінності даної рослини та розробка і впровадження монографії «Калини плоди^N» (*Viburni opuli fructus*) до Державної Фармакопеї України 2.4 відкривають нові можливості щодо використання БАС з плодів калини для створення фітопрепаратів різної направленості дії.

Метою даної роботи була розробка методики ідентифікації органічних кислот в одержаному нами калини звичайної плодів екстракті рідкому (*Viburni opuli fructi extractum solutum*), який є перспективною субстанцією для створення фітопрепаратів кардіопротекторної та мембраностабілізуючої дії.

Матеріали та методи. Ідентифікацію органічних кислот в екстракті рідкому проводили методом тонкошарової хроматографії (ТШХ) з використанням таких рухомих фаз: етилацетат *P* – кислота оцтова *P* – кислота мурашина *P* – вода *P* (100:11:11:25); кислота мурашина безводна *P* – вода *P* – метилетилкетон *P* – етилацетат *P* – (10:10:30:50); етилацетат *P* – кислота мурашина *P* – вода *P* (10:2:3); кислота оцтова 15 % *P*; хлороформ *P* – етанол *P* (9:1).

Хроматограми обробляли розчином 10 г/л кислоти дифенілборної аміноетилового ефіру *P* у метанолі *P*, потім розчином 50 г/л макроголу 400 *P* у метанолі *P*, висушували на повітрі протягом 30 хв і переглядали в УФ-світлі за довжини хвилі 365 нм.

Результати та їх обговорення. У порівнянні із стандартними зразками (СЗ) в одержаному калини звичайної плодів екстракті рідкому було виявлено наявність *кислоти хлорогенової та кислоти розмаринової*. Методом *УФ-спектрофотометрії* в одержаному екстракті також було визначено кількісний вміст *проціанідинів* у перерахунку на *ціанідину хлорид*, який складає $0,0101 \pm 0,0002$ %.

Висновки. Розроблено методикку ідентифікації *органічних кислот* та досліджено кількісний вміст *проціанідинів* у перерахунку на *ціанідину хлорид* в калини звичайної плодів екстракті рідкому, які увійшли до розробленого нами проекту МКЯ на досліджуваний екстракт.

ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ МІСЦЕЗНАХОДЖЕНЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ФАРМАКОГНОСТИЧНОГО ВИВЧЕННЯ БАГАТОРІЧНИХ АДВЕНТИВНИХ ВИДІВ РОДУ *HELIANTHUS* L. (ASTERACEAE) В КИЇВСЬКОМУ МЕГАПОЛІСІ

Щербакова О.Ф.^{1,2}, Новосад К.В.^{1,3}, Новосад В.В.¹, Каліста М.С.^{1,2}

¹Національний науково-природничий музей НАН України, Київ, Україна

²ПВНЗ «Київський медичний університет», м. Київ, Україна

³Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ, Україна

Вступ. Рід *Helianthus* L. належить до триби Heliantheae підродини Asteroideae родини Asteraceae, налічує близько 70 видів (кількість відрізняється в різних джерелах), більшість з яких походять з Північної Америки. Види в межах роду можна розділити на три основні біоморфологічні групи: а) чагарникові південноамериканські види; б) кореневищні та бульбоутворюючі багаторічні північноамериканські види (включаючи топінамбур); в) стрижнекореневі трав'янисті багаторічники та однорічники. Коренева систему у вигляді кореневищ характерна для багаторічних диплоїдних видів; у тетраплоїдних видів ($2n=4x=68$) – коренева система з невеликою кількістю дрібних бульб; корені гексаплоїдних видів ($2n=6x=102$) – з потовщеними столонами на яких утворюється багато справжніх бульб [3, 4].

Найвідомішими та економічно найважливішими представниками роду *Helianthus* є соняшник звичайний (*H. annuus* L.), який переважно вирощується для виробництва рослинної олії та як джерело меду, та топінамбур (*H. tuberosus* L.), бульби якого багаті на вуглеводи (зокрема інулін). Інші види культивуються як декоративні рослини. Культигенні *Helianthus* часто є втікачами з культури і стають інвазійним елементом у флорі Європі. Особливо небезпечним для біорізноманіття є інвазії *H. tuberosus* який оселяється на пустирях, смітниках, вздовж доріг, на узліссях лісопарків, полязахисних смуг та ін.; відмічено, що *H. decapetalus* L., також викликає значні зміни природної рослинності, особливо в заплавах та прибережних місцезростаннях [2]. З фітохімічної точки зору та перспектив щодо медичного застосування найбільш вивченими представниками роду є *H. annuus* та *H. tuberosus* [1, 3, 5]. Решта видів роду залишаються маловивченими, тому всебічні дослідження їхніх